

گندم دوروم رقم یاواروس

پس از همه گیری بیماری سیاهک ناقص در سال ۱۳۷۶ در جنوب داراب تعدادی از لاین های برتر دوروم وارد چرخه ی تولید بذر شدند که دوروم یاواروس نسبت به بقیه لاین ها بیشتر مورد پذیرش کشاورزان گندم کار مناطق گرم استان فارس قرار گرفت. دوروم یاواروس مانند سایر رقم ها و لاین های دوروم در اقلیم گرم سازگاری بیشتری داشته و نسبت به سرمازدگی و اراضی کم حاصل خیز حساس می باشد. دوروم یاواروس از دوروم بهرنگ اندکی پابلند تر و دیررس تر بوده و نسبت به خوابیدگی بوته حساس تر است. کاشت تاخیری دوروم یاواروس باعث کاهش عملکرد شدید می شود. نیاز کودی دوروم یاواروس مانند سایر رقم های دوروم از رقم های گندم نان بیشتر است (حدود ۵۰ کیلوگرم در هکتار). این رقم دارای ریشک سیاه می باشد و نسبت به بیماری برگگی سپتوریوز حساس است. جدول ۳ برخی از ویژگی های این رقم را نشان می دهد.

جدول ۳- بعضی از ویژگی های گیاهی و زراعی رقم یاواروس

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته	۹۰ سانتی متر
تاریخ رسیدن	دیررس
میانگین وزن هزار دانه	۴۴ گرم
رنگ دانه	زرد کهربایی
مقاومت به خوابیدگی	مقاوم
مقاومت به ریزش	مقاوم
واکنش به بیماری ها	نیمه مقاوم به زنگ زرد و حساس به سپتوریوز برگگی
واکنش به تنش های محیطی	متحمل به تنش های گرما و خشکی
مناطق مورد کشت	اقلیم گرم

جو رقم نیمروز (تروپی)

جو نیمروز جزو جو های دو ردیفه بوده (شکل ۴) که دارای وزن دانه ی زیاد، نسبتا پابلند، بسیار مقاوم به کم آبی، متحمل به شوری، تحمل نسبی به بیماری لکه برگگی ناشی از قارچ هلمینتوسپوریوم و نیمه حساس به سفیدک سطحی (پودری) است. جو نیمروز دارای نیاز کودی کم، بسیار زودرس و تاریخ کاشت بهینه آن در مناطق معتدل اوایل آبان ماه تا اواخر آذر ماه و در مناطق گرم و خشک از نیمه آبان ماه تا اواخر دی ماه بوده ولی قابل کشت در تاریخ های تاخیری تا بسیار تاخیری نیز می باشد. جو نیمروز به صورت آبی و دیم قابل کاشت است. این رقم به ریزش دانه حساس و به خوابیدگی بوته نیمه حساس است. در بیش تر مناطق گرم تا معتدل، اگر جو نیمروز به موقع کاشته شود تا بتواند از بارش های اول فصل استفاده کند، در خاک های کلاس یک و دو حتی با یک نوبت آبیاری دارای محصول اقتصادی است. این رقم در خاک های حاصل خیز و در شرایط زراعی مطلوب، با چهار نوبت آبیاری توانایی تولید ۵ تن در هکتار در مناطق گرم و خشک و ۶ تن در هکتار در مناطق معتدل را دارد. امتیاز منحصر به فرد این رقم نسبت به رقم های دیگر، نیاز آبی بسیار کم و مقاومت بسیار زیاد آن نسبت به خشکی و کم آبی است. عکس العمل این رقم نسبت به زنگ زرد جو در شرایط محیطی مساعد برای بروز بیماری، نیمه حساس تا حساس می باشد.

شکل ۴- مزرعه جو رقم نیمروز

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس

رقم های گندم نان، گندم دوروم و جو مناسب

کاشت اقلیم گرم استان فارس

مهندس احمدرضا نیک زاد، مهندس شکوفه ساریخانی خرمی، مهندس فاطمه

فاندرشف، دکتر محسن یاسائی، مهندس منوچهر دستفال، دکتر عبدالکریم

ذاکری، مهندس فضل اله حسنی

اعضا هیئت علمی بخش اصلاح و تهیه نهال و بذر

این نشریه در تاریخ ۹۴/۴/۸ به شماره ۴۷۳۳۹ در مرکز اطلاعات و

مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

شکل ۲- مزرعه گندم دوروم رقم بهرنگ

گندم دوروم شیرنگ

این رقم دارای ریشک‌های سیاه، سنبله‌های بلند و خمیده و ارتفاع بوته‌ی متوسط، تاریخ رسیدن متوسط و عمل کرد بالا است (شکل ۳). به دلیل این‌که رقم شیرنگ اندکی زودرس تر از دوروم یواروس است، جای‌گزین مناسبی به جای آن است. این رقم مناسب کاشت در مناطق گرم‌و خشک بوده و نسبت به بیماری زنگ زرد و ریزش دانه مقاوم است.

شکل ۳- مزرعه گندم دوروم رقم شیرنگ

گندم دوروم رقم بهرنگ

رقم بهرنگ مانند دوروم کرخه دارای ریشک سفید، وزن دانه‌ی زیاد و مقطع شیشه‌ای است. این رقم دارای قدرت پنجه‌زنی زیاد و پنجه‌های یک‌نواخت و بارور است. دوروم بهرنگ دارای ارتفاع بوته‌ی مناسب بوده و به دلیل داشتن ریشک‌های بلند، خسارت پرندگان به دانه‌ی آن کم‌تر است. دوروم بهرنگ دارای سازگاری وسیع به خاک - های فقیر تا حاصل خیز و اقلیم‌های گرم تا نیمه‌معتدل و قابل کشت در تاریخ‌های زود هنگام تا نسبتاً تاخیری است. در مناطق گرم از نیمه‌ی اول آبان‌ماه تا آخر آذرماه قابل کشت است. توانایی تولید این رقم از همه‌ی رقم‌های تجاری گندم دوروم که تا کنون معرفی شده - اند (یواروس، کرخه و دنا) بیشتر است. از کشت این رقم در مناطقی که خطر بروز سرمازدگی وجود دارد بایستی خودداری کرد. جدول ۲ برخی از ویژگی‌ها و شکل ۲ مزرعه این رقم را نشان می‌دهد.

جدول ۲- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی رقم بهرنگ

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته	۹۵ سانتی‌متر
تاریخ رسیدن	متوسطرس
میانگین وزن هزار دانه	۵۳ گرم
رنگ دانه	زرد که‌ربایی
مقاومت به خوابیدگی	مقاوم
مقاومت به ریزش	مقاوم
واکنش به بیماری‌ها	نیمه‌مقاوم به زنگ زرد، مقاوم به زنگ - های قهوه‌ای و سیاه و نیمه متحمل به فوزاریوم سنبله
واکنش به تنش‌های محیطی	متحمل به خشکی
مناطق مورد کشت	گرم تا نیمه‌معتدل
میانگین عمل کرد	۶۸۰۰ کیلوگرم در هکتار

گندم نان رقم افلاک

این رقم متوسط‌رس، دارای ارتفاع متوسط، حساس به ریزش دانه و خوابیدگی بوته، مناسب تاریخ‌های کشت زود هنگام و سازگار به مناطق گرم است (جدول ۱). رقم افلاک جزو رقم‌های متحمل به گرما به حساب می‌آید. شکل ۱ مزرعه گندم رقم افلاک را نشان می‌دهد.

جدول ۱- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی گندم نان رقم افلاک

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته	۹۴ سانتی‌متر
تاریخ رسیدن	متوسطرس
میانگین وزن هزار دانه	۴۰ گرم
رنگ دانه	زرد که‌ربایی
مقاومت به خوابیدگی	نیمه‌مقاوم
مقاومت به ریزش	متحمل
واکنش به بیماری‌ها	نیمه‌مقاوم به زنگ‌های زرد و قهوه‌ای
واکنش به تنش‌های محیطی	متحمل به گرما و نیمه حساس به خشکی
مناطق مورد کاشت	گرم و خشک جنوب
میانگین عمل کرد	۶۵۰۰ کیلوگرم در هکتار

شکل ۱- مزرعه گندم رقم افلاک